

Maisema on ekosysteemin koti

Kaarina Heikkonen

Helsinki

Maisema

- aistein havaittu suhteellisen laaja ympäristö
- luonnonmaisemassa luonto on enemmän esillä maiseman rakenteessa kuin ihmisen toiminta
- luonnonmaiseman kehitykseen ovat vaikuttaneet pääasiassa luonnon prosessit
- luonnonsuojelulaki: ”luonnon kauneus ja maisema-arvot”
- maisematutkimus on eri tieteitä yhdistävä ala: ympäristöestetiikka, ekologia, puutarhasuunnittelu, maisema-arkkitehtuuri ja visuaalinen maisemaseuranta
- maisematutkimus voi olla myös kulttuurintutkimusta, joka tutkii kulttuuristen merkitysten tihentymiä, kokemusten paikkoja ja toimintatiloja

Maiseman rakentuminen

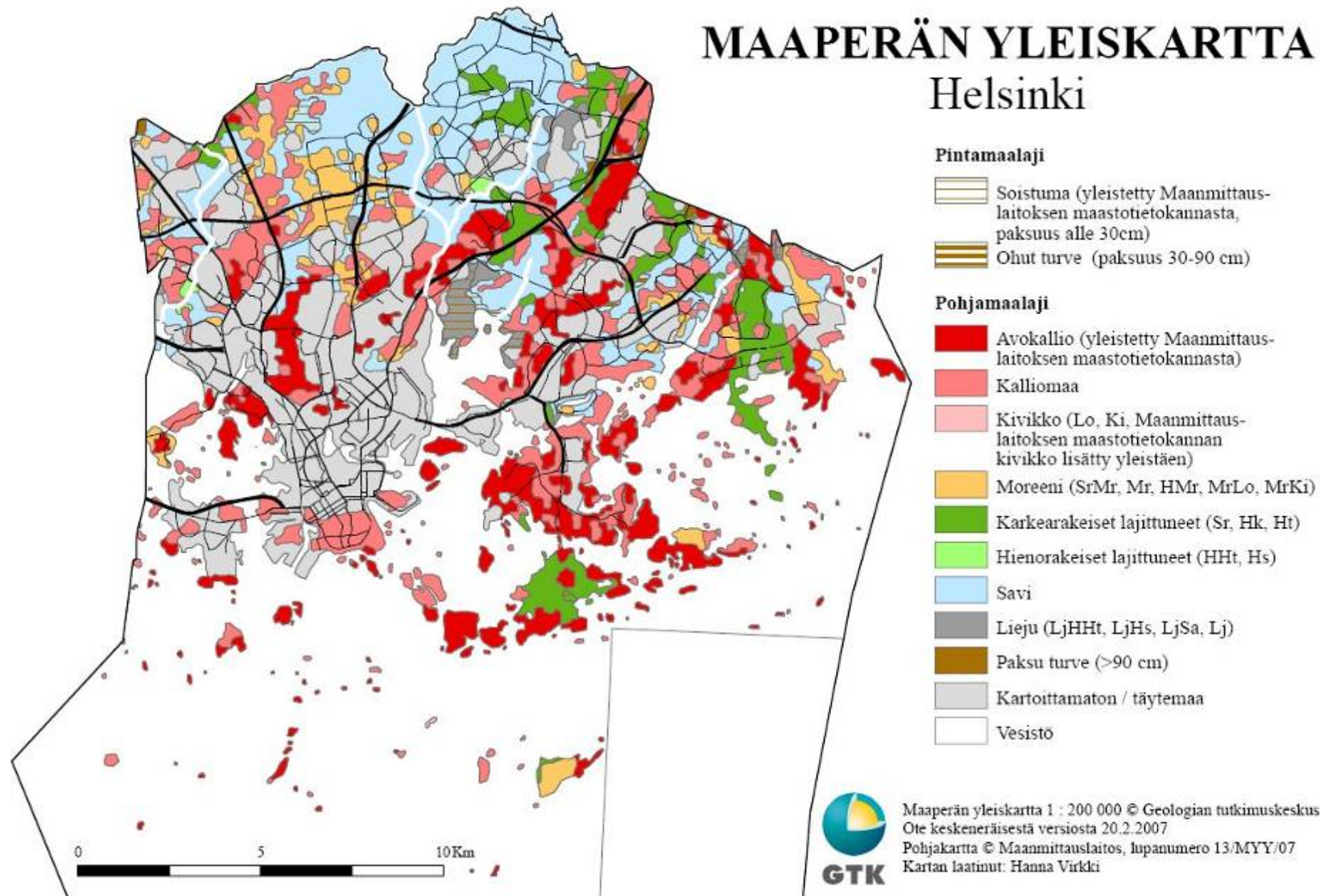
- Jääkauden merkit
- Tartuntataudit: viheralueita tautien torjumiseksi 1800-luvun lopulla
- Liikunta - viheralueet: paljon yhteistä historiaa 1800-luvun lopulta alkaen
- Ensimmäinen päätös luonnonsuojelualueesta 14.10.1948: Tiiraluoto

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet Helsingissä

- Vantaanjokilaakso
 - Suomenlinna
-
- Kaupungin tiivistyminen
 - Ilmastonmuutos: hiilinielut, muutokset eliölajistossa, vieraslajit

MAAPERÄN YLEISKARTTA

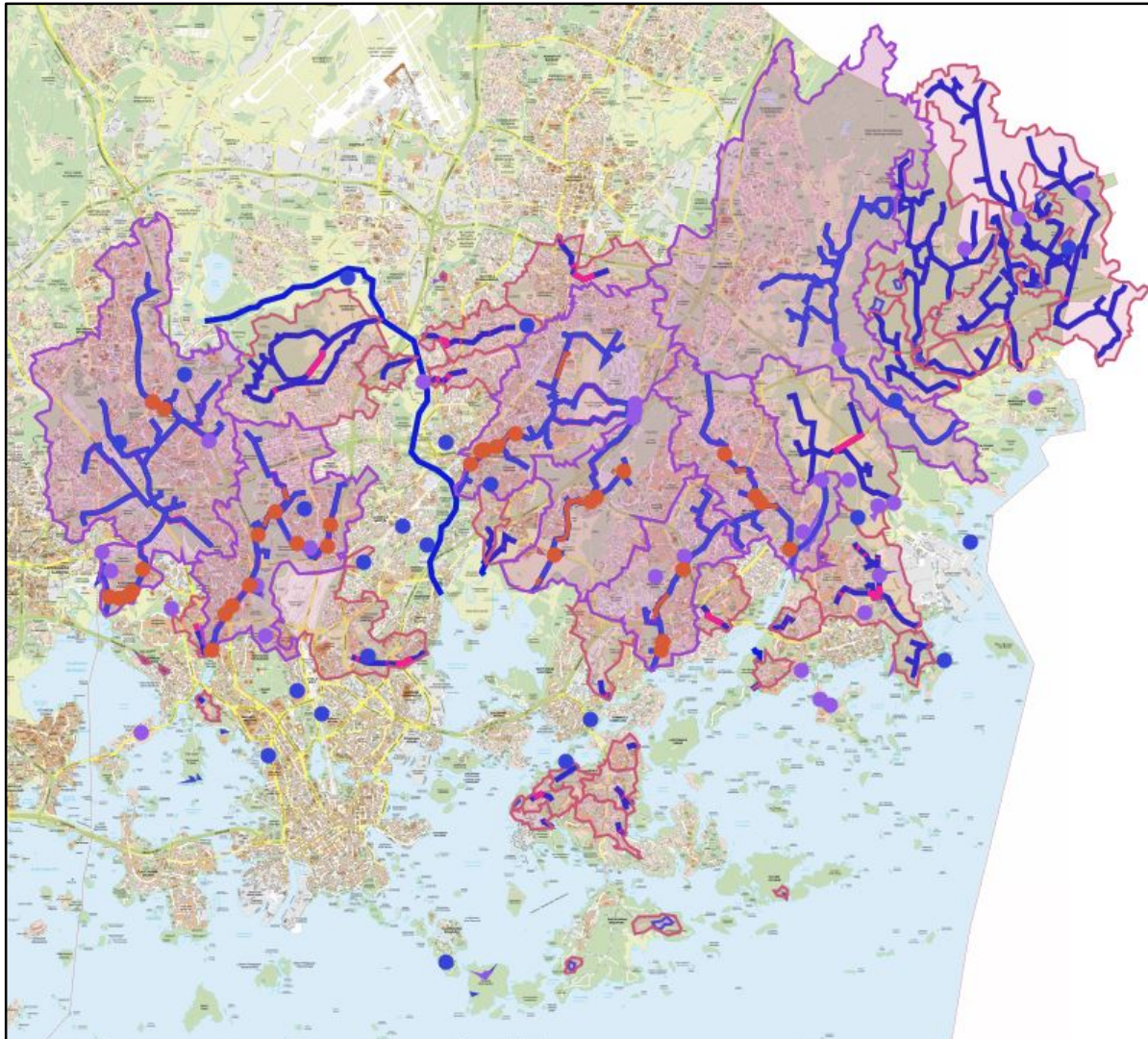
Helsinki

Teollistuminen vaikutti monin tavoin 1800-luvun loppupuolelta alkaen

- nopeaa rakentamista, väliin jäi vain kapeita metsäkaistaleita
- maalta muuttaneilla asukkailla oli luonnossa liikkuminen verissä, yhteisöllisyyden tukipisteitä olivat luonto ja erityisesti metsät
- kansanpuistot syntyivät: Seurasaari, Tulliniemi, Mustikkamaa ym.
- Bertel Jung teki ehdotuksen Keskuspuistosta 1911
- kaupunki osti suuria maa-alueita
- siirtolapuutarhoja alettiin perustaa
- kansakoulun vakinaistuminen käynnisti ulkoilun virallisluonteisen organisoinnin
- 1920 perustettiin opetusministeriön retkeilylautakunta

Purot, lammet, lähteet ja valuma-alueet

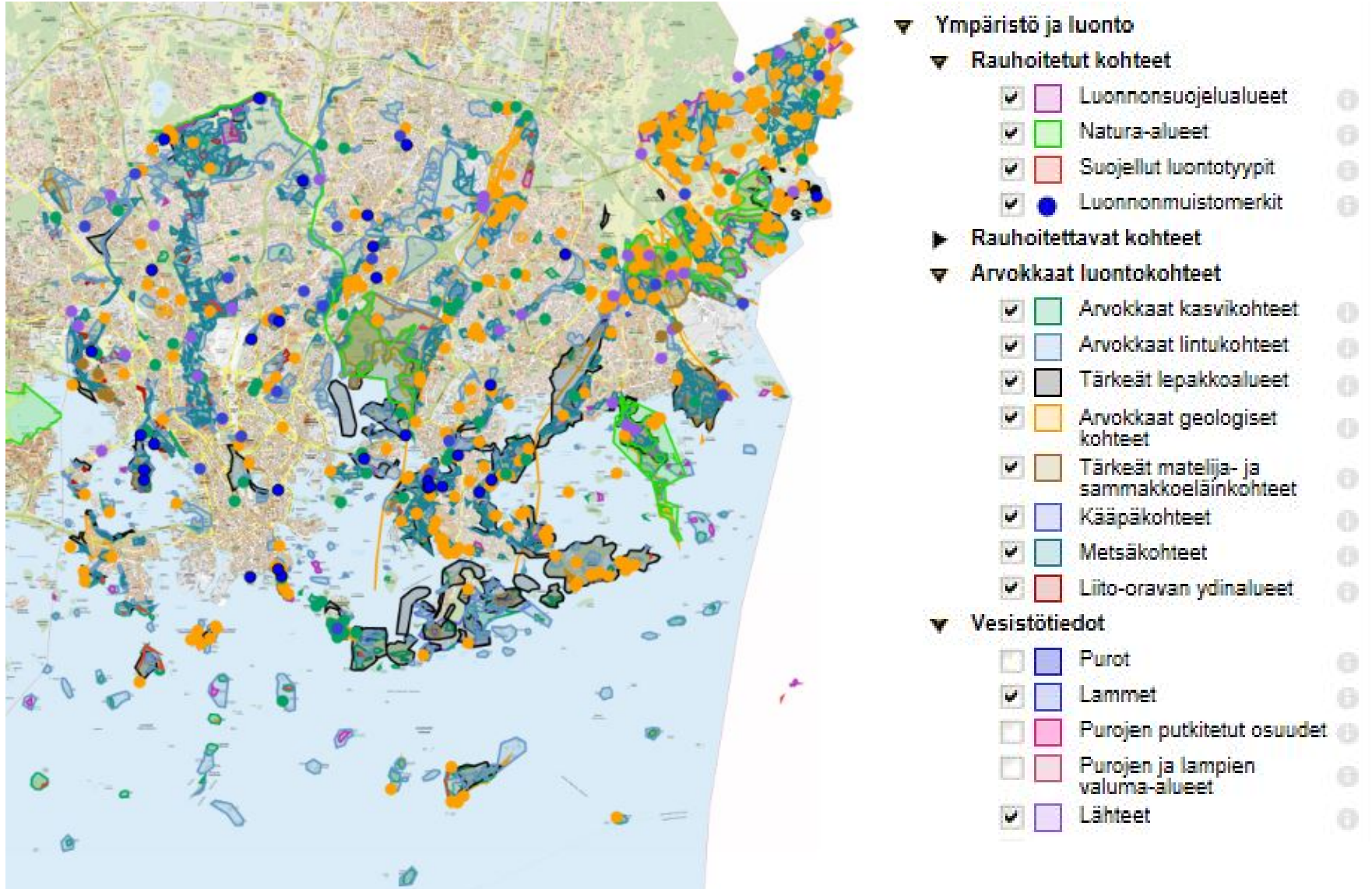
Vesistötiedot

- ☒ Purot
- ☒ Lammet
- ☒ Purojen putkitetut osuudet
- ☒ Purojen ja lampien valuma-alueet
- ☒ Lähteet
- ☐ Vesikasvilinearit
- ☐ Vedenalainen roskaantuminen
- ☐ Huleveden varassa olevat luonto- ja virkistysarvot
- ☒ Taimenpurot

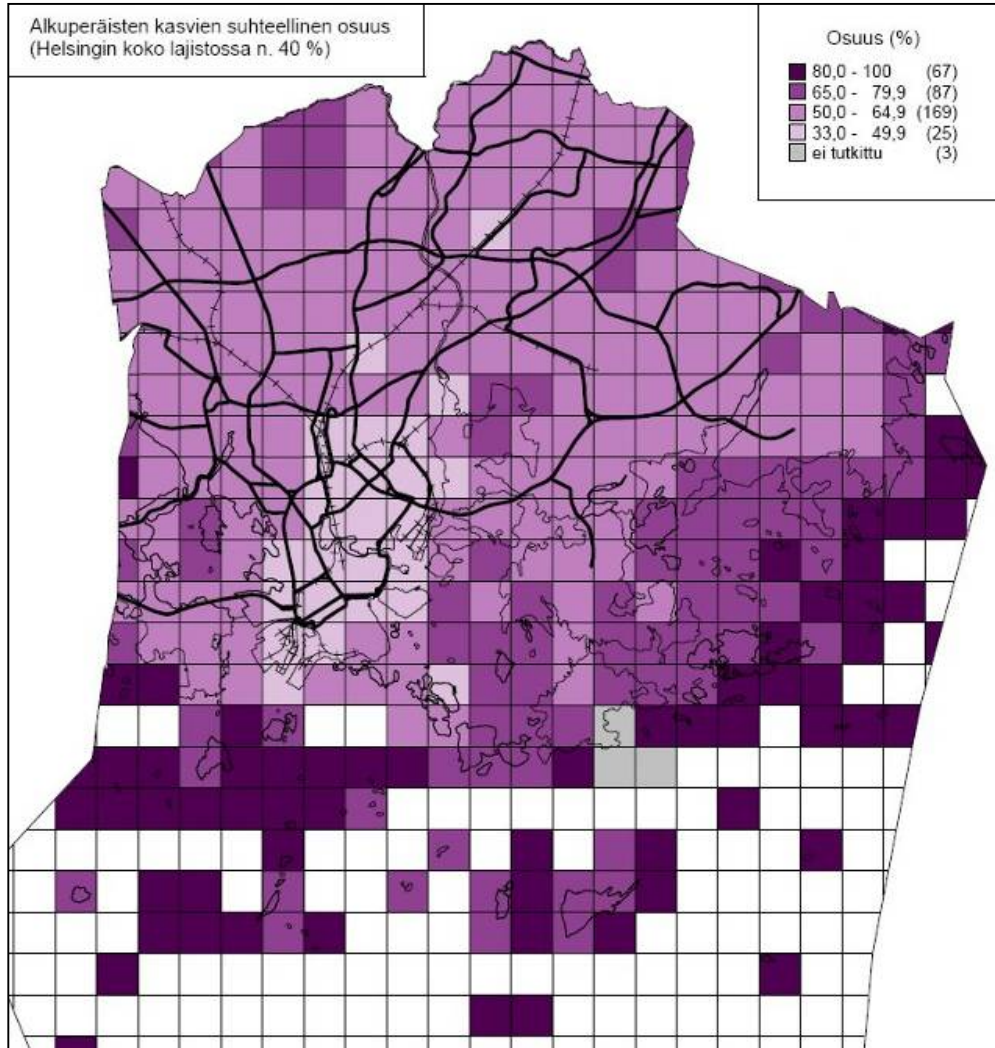
Turvalliset rakentamiskorkeudet
(linkki erilliseen sovellukseen)

Kaupungin luontotietojärjestelmän tiedot

kartta.hel.fi

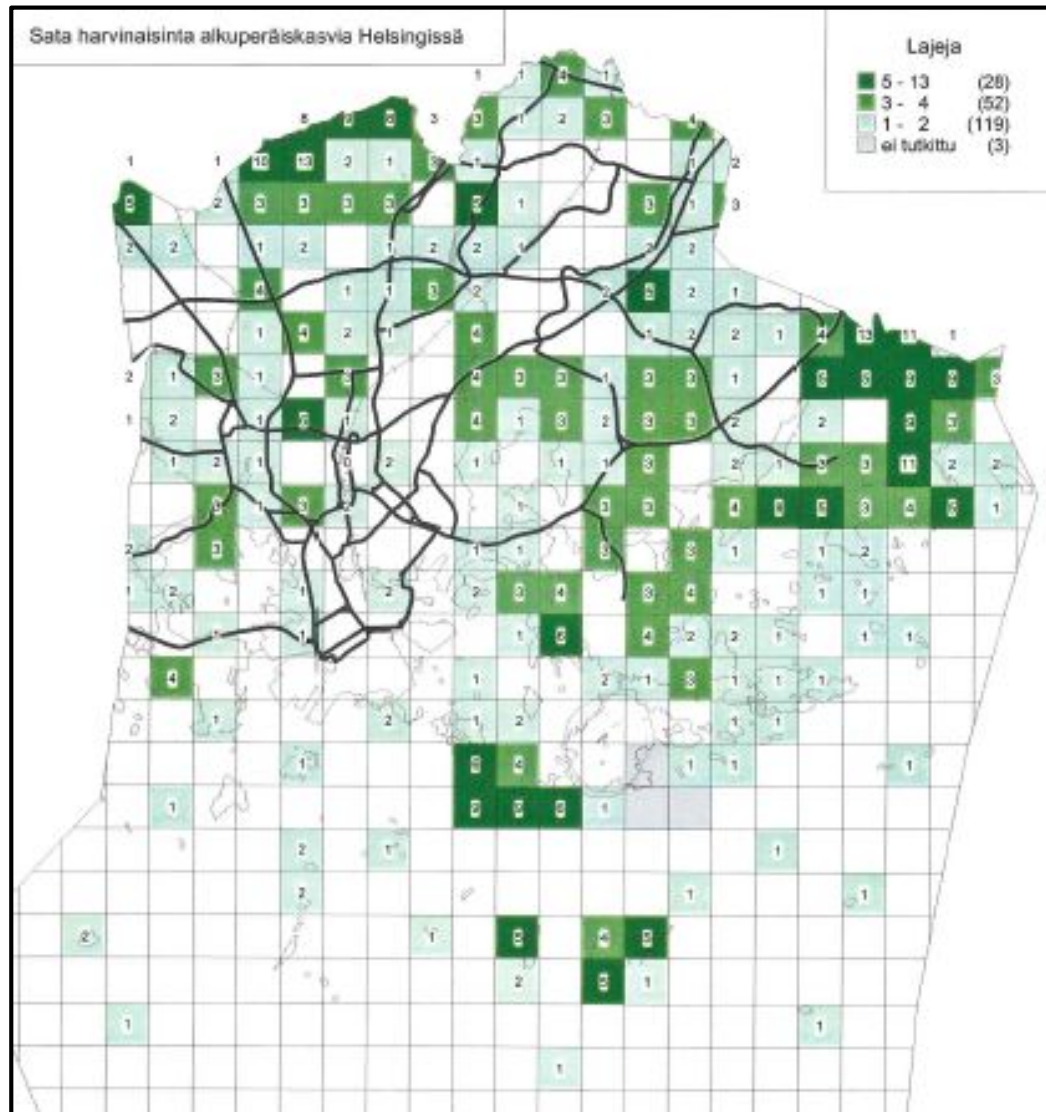

Alkuperäisten kasvilajien suhteellinen osuus

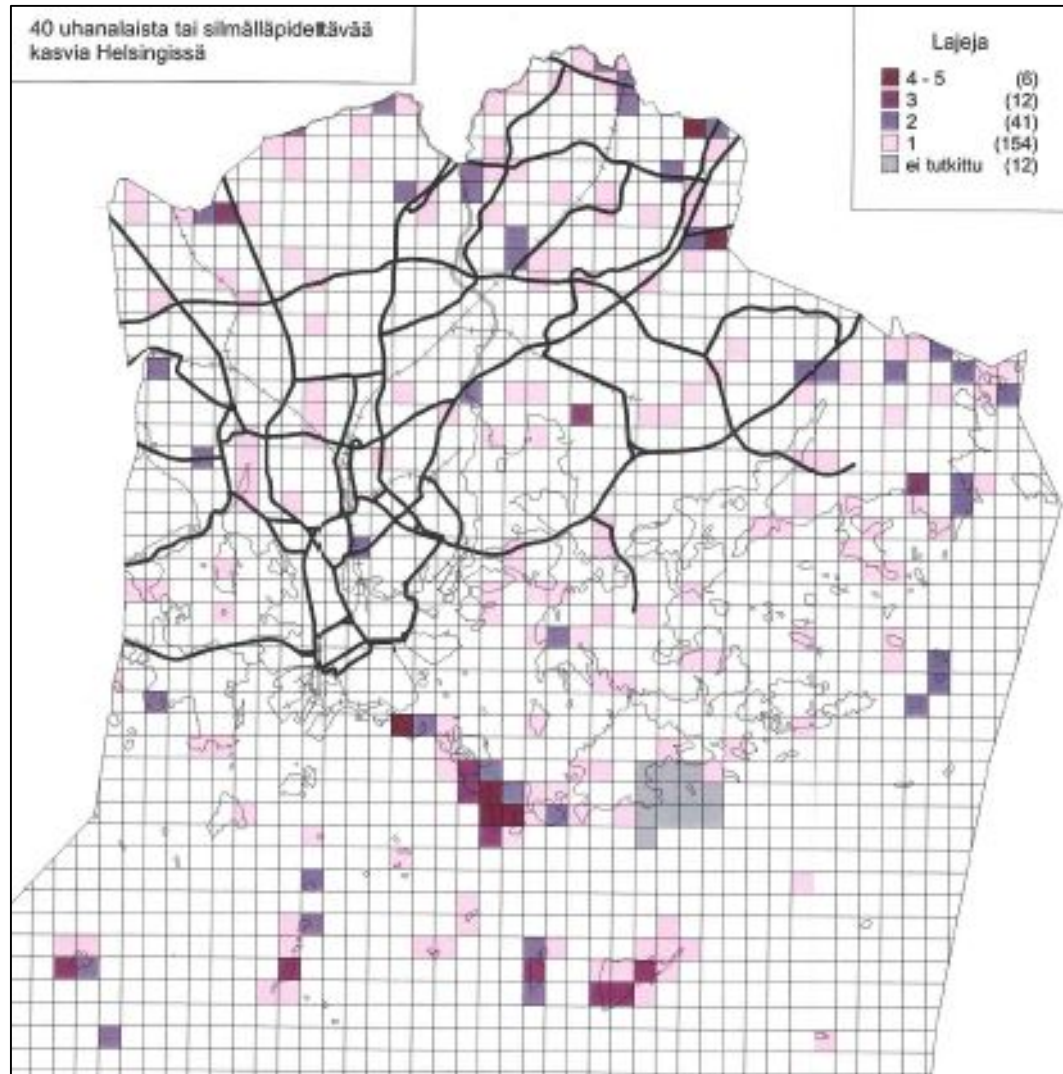
- alkuperäisten kasvilajien osuus koko lajimäärästä on luonteva ympäristön luonnontilaisuuden säilymisen osoittaja
 - valtaosa tulokaskasveista ja viljelyperäisistä kasveista pystyy tulemaan toimeen vain ihmisen muuntamalla tai muokkaamalla paikoilla
 - Helsingissä alkuperäisten kasvien suhteellinen osuus on suurimmillaan saaristossa
- (Kurtto & al. 2002)

Sata harvinaisinta alkuperäiskasvilajia

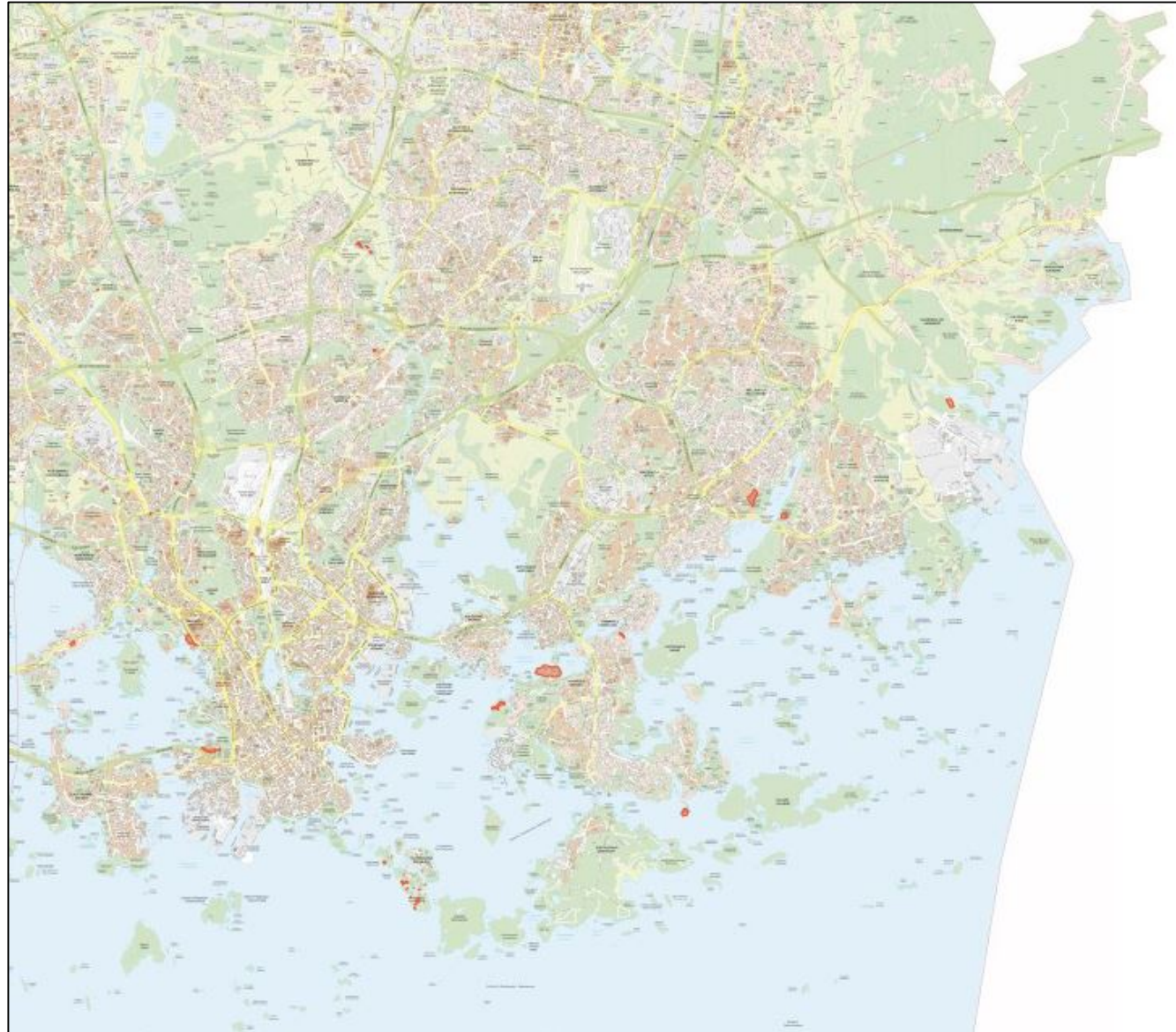
- kilpukka
- vilukko
- luhtakuusio
- isohierakka
- mäkiminttu
- nevaimarre
- sääskenvalkku
- lehto-orvokki
- pohjanlumme
- lehtokielo
- velholehti
- imikkä
- suomyrtti
- tummaraunioinen

40 uhanalaista ja silmälläpidettävää kasvilajia

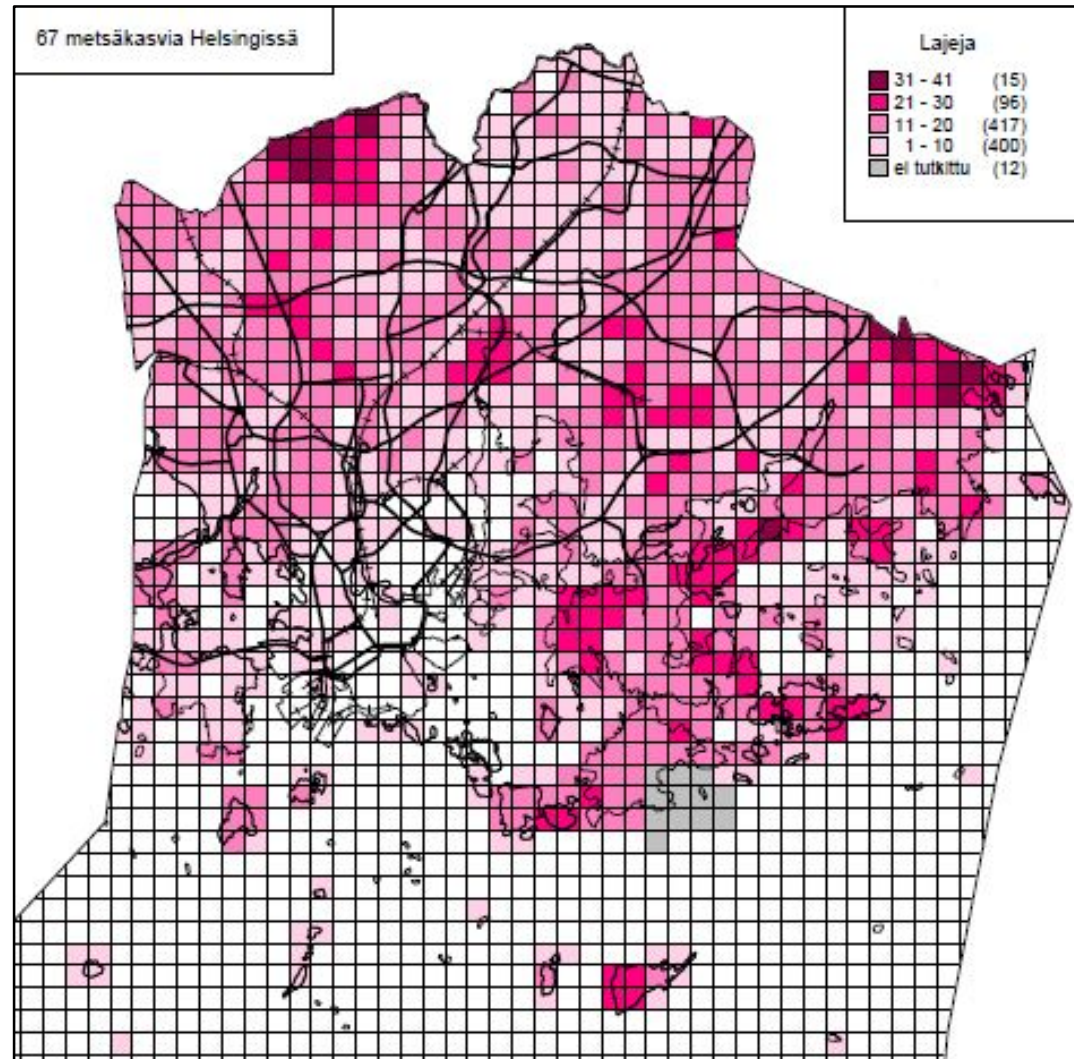

- keltamatara
- ketoneilikka
- ruskokaisla
- musta-apila
- korpiorvokki
- merivihvilä
- kullero
- kenttäorakko
- suovalkku
- pikkukihokki
- rantaruttojuuri
- jokileinikki
- kynäjalava

Kulttuurikasvikohteet

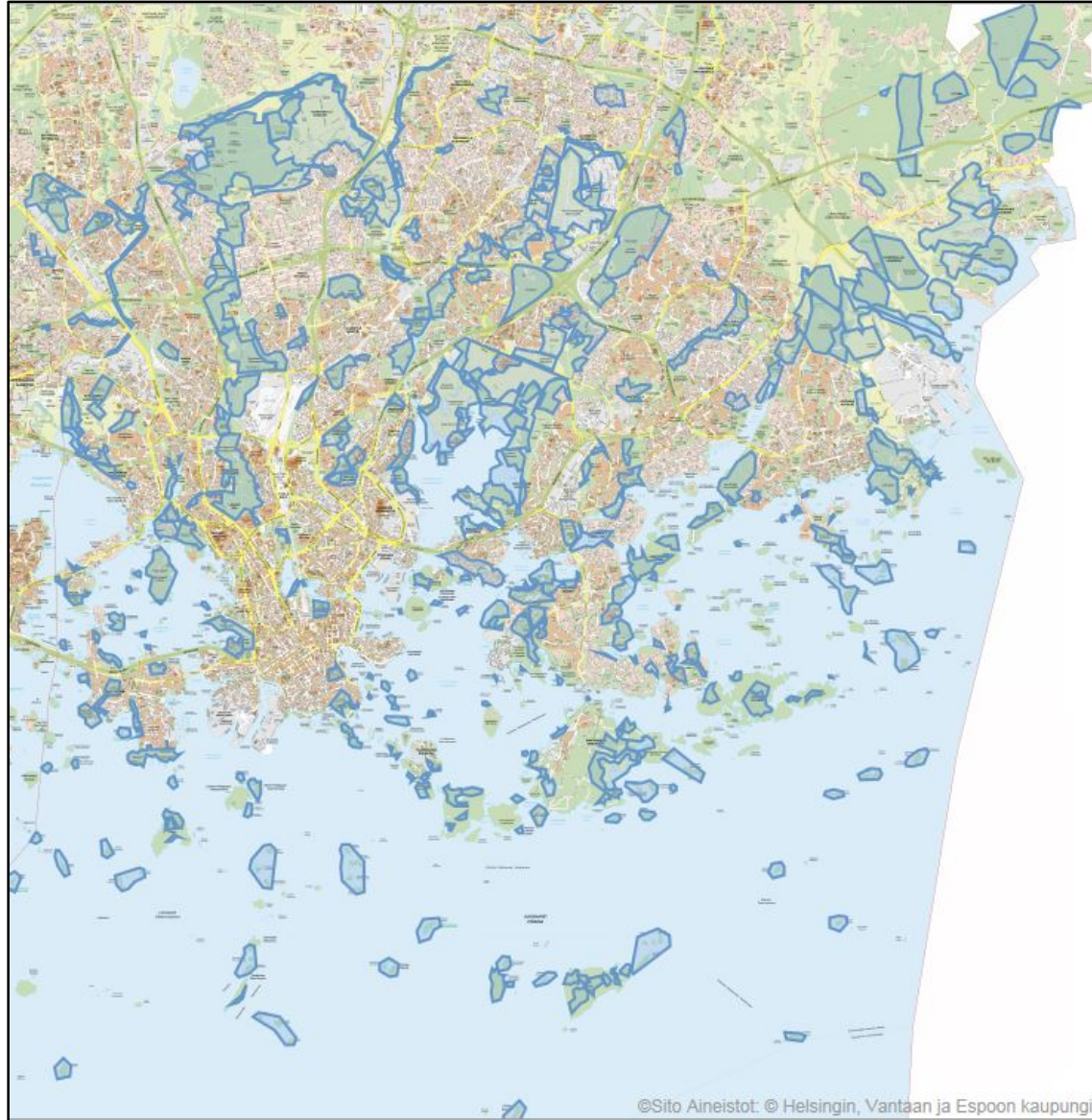

67 metsäkasvilajia

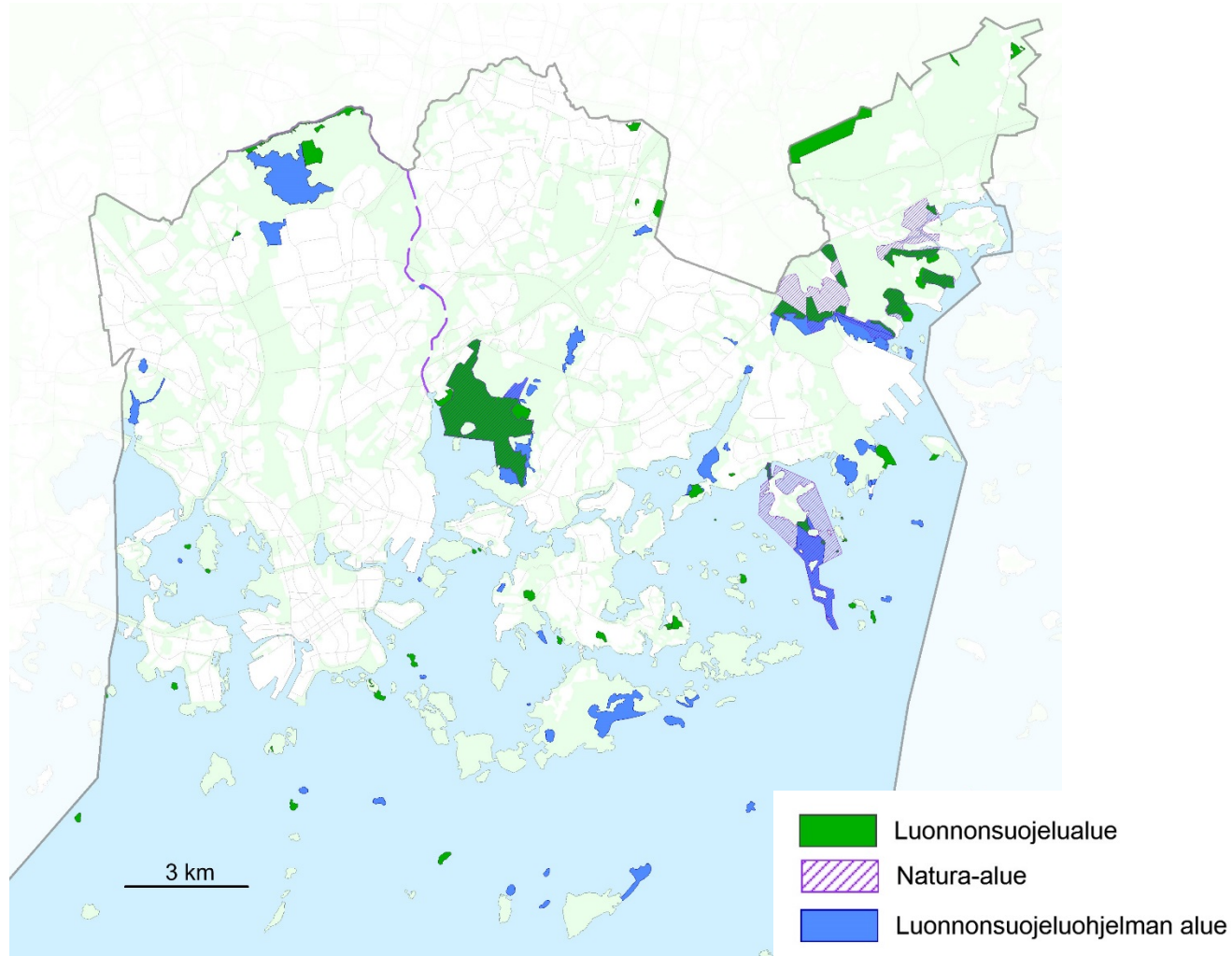

Arto Kurtto & al. 2002

Arvokkaat linnustoalueet

Luonnonsuojelualueet 2016

Pääasiallinen

rauhoituseruste

Lkm

Ha

Linnusto

26

478,2

Metsä

14

179

Suo

4

13

Niitty

7

28

Geologia

3

11

Uhanlainen kasvi

1

0,1

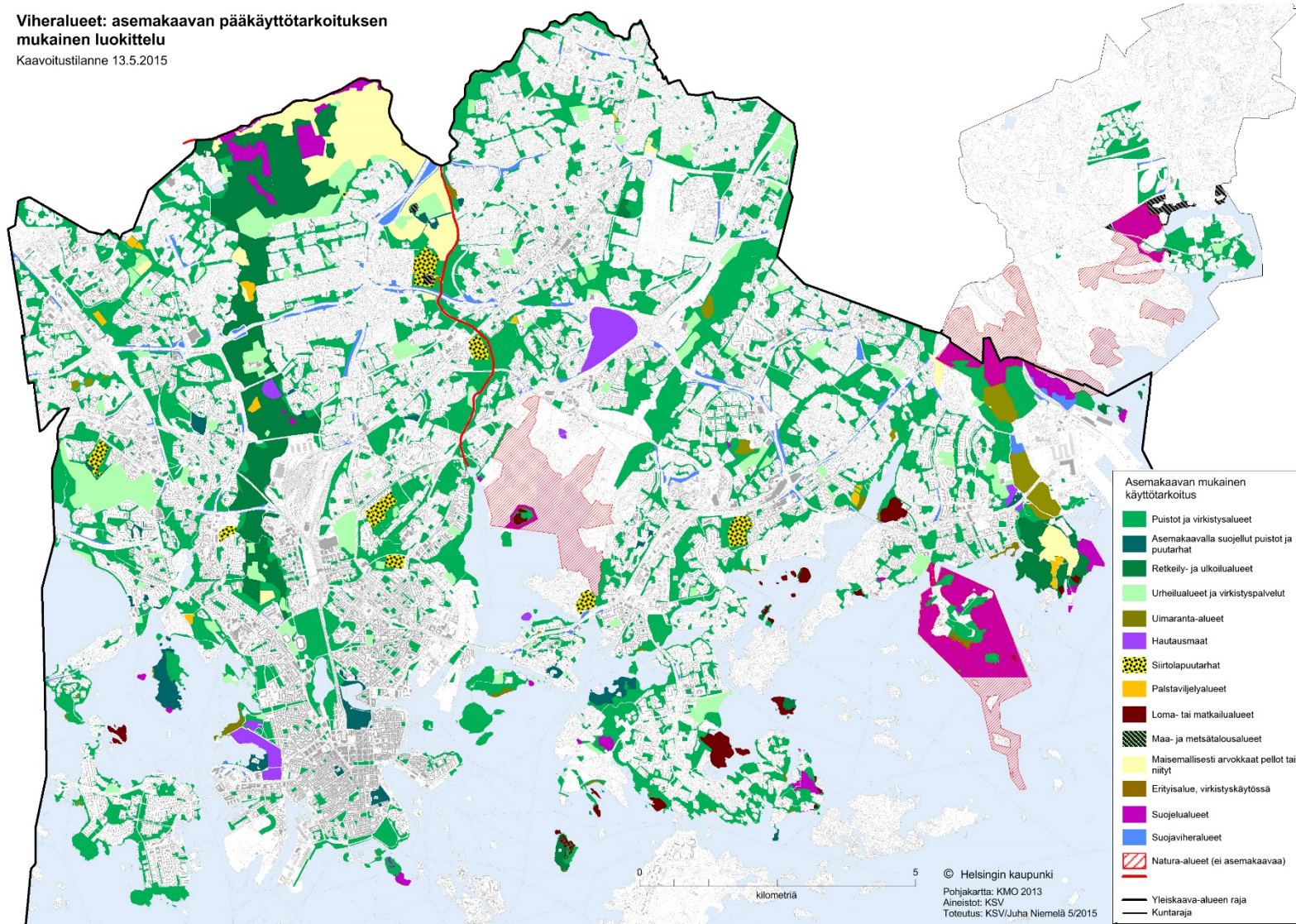
Yhteensä

55

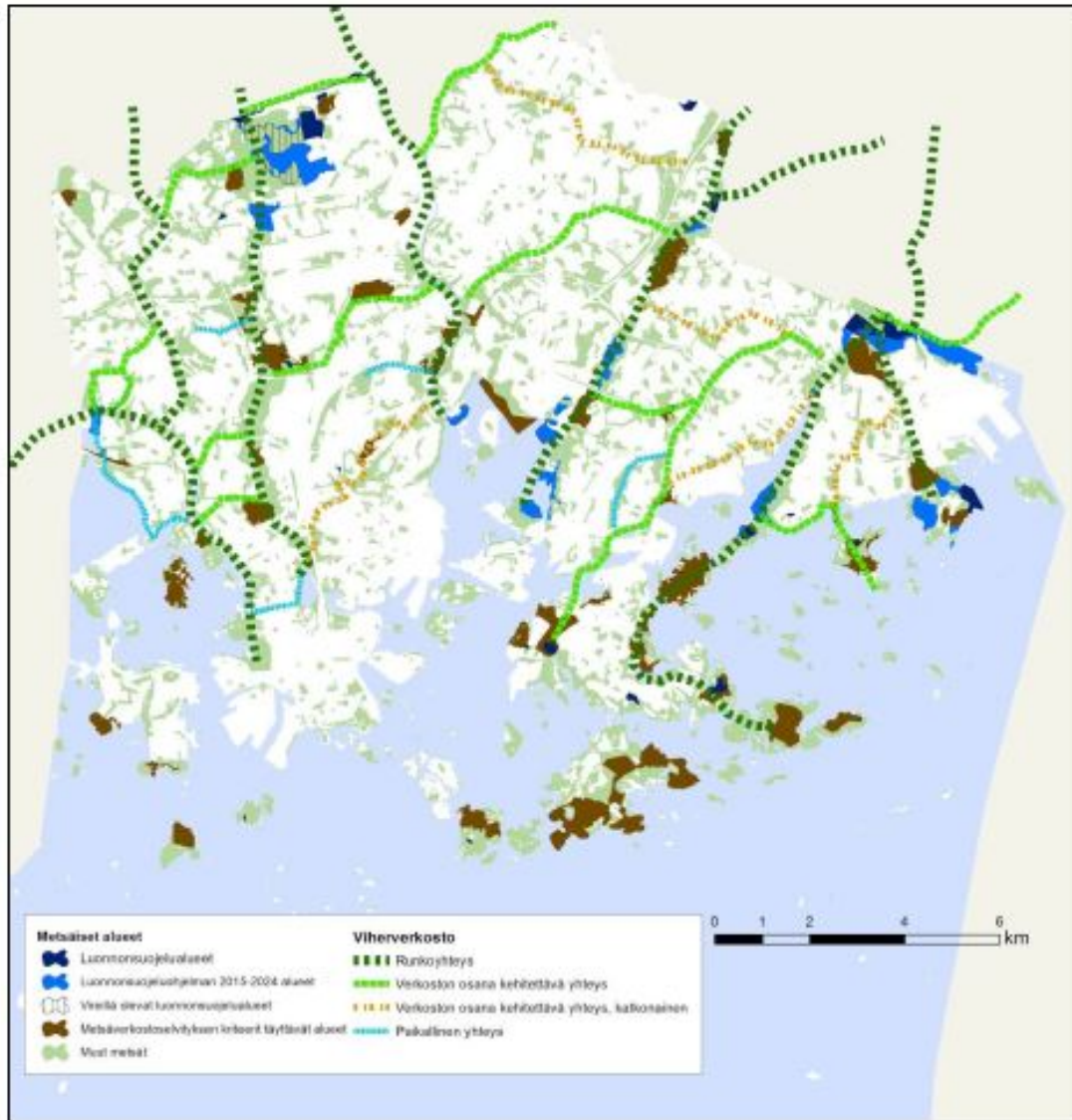
n. 710

Viheralueiden pääkäyttötarkoitus 2015

Viheralueet: asemakaavan pääkäyttötarkoituksen
mukainen luokittelu
Kaavoitustilanne 13.5.2015

Metsäverkostosuunnitelmapakartta 2015

- kytkeytyneisyys on laji- ja maisemaspesifistä
- erilaisten luontotyyppien turvaaminen